

ראתחנן (תע"ג)

ד. א' - ו'

א. ד, ואתם הדבקים בה' אלוקים חיים כולכם היום.

ראב"ע: ד"ה בכעל פעור: ומי שלא עבד בעל פעור - הנו חי.

הרב קוק מתוך הקדמה לטעמו שבת הארץ מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו (דברים ד' ז') סגולתה של כנסת ישראל, שהיא מסתכלת על ההויה כולה באספקלריה המאירה של קודש; בכל עון חיייה היא מכירה, שהחיים שוים הם את ערכם רק באותה מדה שהם אלוקיים, וחיים שאינם אלוקיים אינם שוים לה מאומה. היא יודעת עוד, שבאמת אין חיים אלא אלוקיים וחיים שאינם אלוקיים אינם חיים כלל. והידיעה הזאת, המונחת בעומק הכונה נשמתה, מטבעה עליה את ערכה המיוחד לה, המוטבע על כל יחיד ויחיד מיוחד. כי אורו ויטעו של היחיד תלויים הם במדת ידיעתו את התעמקותו והתבלסותו של החותם הכללי הזה, של הכרת ערך החיים רק באלוקיותם בתוך עומק נשמתו. "ואתם הדבקים בה' אלוקים חיים כולכם היום."

1. מה בין שניהם בהסברת המושג "דבקים בה'".
2. מה בין שניהם בהסברת המלה "חיים" בפסוק זה? ועיין גם גליון נצבים תע"א טאלה ב'.
3. מה ההבדל העיקרוני בין שני הפרושים הנ"ל?

ב. הסוגר א': זאת המצוה החקים ומטפטים.

ד ה': דאח למדתי אתכם חקים ומטפטים כאשר צונו ה'.

ד ו': ... אשר ישמעו את כל החקים האלה ואמרו רק עט חכם ונבוך...

אברבנאל מקשה לתחילת פרק ד' קושיה מטולטת: תמצא שתחילת להזהירה על המצוות ולא זכר כי את "חקים ומטפטים" ולא זכר "מצוות" ולא "עדות".

עוד אמר (בפ' ו') "אשר ישמעון את כל החקים האלה" ולא זכר המטפטים.

וקשה עוד: איך אמר טבעבור החקים שאין טעמם נודע יאמרו העמים" רק עם חכם ונבוך הגוי הגדול הזה" - הנה הוא בהפך, כי החקים להיות טעמם בלתי נודע, ייחסו פעולתם אל טבעון וטכלות.

הקוה שתי המטובות הבאות לטאלת:

רמב"ן ד' ד' ד"ה וטעם נראה למדתי אתכם החל מן "והנה מתחילה דבר על הדבר שהוא ככליל" עד "כי במטעם יעמידו ארץ".

אברבנאל: והנה אמר "חקים ומטפטים" בלבד, למי שהמצוות יש להם טעות מתחילים מבחינות שונות, כי פעמים נקראים "מצוות" לפי שזוהי ה' ית' בהם, ופעמים נקראים "תורה" לפי שהם הוראת הדרך הישר להצלחתנו, ופעמים נקראים "עדות" לחיותם זכר ועדות לחדוש העולם וליציאת מצרים וטאר האמתיות שהעידה התורה עליהם. האמנם כבר יוכלו כל המצוות להיות טעמם (1) נעלם בלתי נודע, או (2) נגלה ונודע. והם (1) "חקים" שאין טעמם מוטב אצלנו ו(2) "מטפטים" שהם המצוות שטעמם נודע. ולפי שאין איצט בין החיוב והטלילה, לא גיף "חקים" ו"מטפטים" כוללים אל "המצוות".

1. הסבר מהו תירוצו של הרמב"ן ומהו תירוצו של אברבנאל ביטוב טאלתו הראטונה (א) ומהו ההבדל טביניהם?

2. א' כפי אברבנאל טאין "חקים ומטפטים כוללים אל המצוות", איך יתכן שבפרק ד' א' נאמרו טלטתם יחד בפסוק אחד זה על יד זה?

3. התוכל למצוא טטיבה לטאלתו האחרונה (א) ?

הקוה דבריה כח י' וראו כל עמי הארץ...

הטאלות המסומנות א קטות והמסומנות אא קטות ביותר. עכה לפי יכלתך וחבנתך. תשובות יש לטלוח לבחמה ליבוביץ, הסתדרות הציונית העולמית, המח' לחנוך וחרכות תורנייט, בגולה. ירושלים ת.ד. 92.